

TÒA ÁN NHÂN DÂN
TỈNH NAM ĐỊNH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Bản án số: 33/2024/HNGĐ-PT

Ngày 23-7-2024

V/v: tranh chấp về thay đổi người
trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn.

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH NAM ĐỊNH

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Nguyễn Đức Cảnh

Các Thẩm phán: Ông Vũ Hà Nam

Ông Bùi Văn Biên

Thư ký phiên tòa: Ông Trịnh Văn Sơn - Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Nam Định.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Nam Định tham gia phiên tòa:
Ông Trần Mạnh Trường - Kiểm sát viên.

Ngày 23 tháng 7 năm 2024 tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Nam Định xét xử phúc thẩm công khai vụ án Hôn nhân và gia đình thụ lý số 29/2024/TLPT-HNGĐ ngày 03 tháng 5 năm 2024 về việc “*Tranh chấp về thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn*”.

Do Bản án Hôn nhân và gia đình sơ thẩm số 94/2024/HNGĐ-ST ngày 04-3-2024 của Tòa án nhân dân thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số 262/2024/QĐ-PT ngày 02 tháng 7 năm 2024 và Quyết định hoãn phiên tòa dân sự phúc thẩm số 59/2024/QĐ-PT ngày 12 tháng 7 năm 2024 giữa các đương sự:

- *Nguyên đơn:* Anh Phạm Quốc Đ, sinh năm 1992; địa chỉ đăng ký thường trú: Tổ dân phố B, phường B, thị xã M, tỉnh Hưng Yên; địa chỉ cư trú: Số 2181 đường N, tổ dân phố B, phường B, thị xã M, tỉnh Hưng Yên.

- *Bị đơn:* Chị Hà Phương A, sinh năm 1996; địa chỉ đăng ký thường trú: Số 05 đường T, phường T, thành phố N, tỉnh Nam Định.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của chị Hà Phương A: Luật sư Đỗ Thị Thúy Phương - Công ty Luật TNHH Trí Nguyên thuộc Đoàn Luật sư Thành phố Hà Nội.

- *Người có quyền và nghĩa vụ liên quan:*

1. NLQ1, sinh năm 1976; địa chỉ đăng ký thường trú: Số 05 đường T, phường T, thành phố N, tỉnh Nam Định.

2. Bà NLQ2, sinh năm 1978; địa chỉ đăng ký thường trú: Số 13 (số cũ là 07) đường N, phường N, thành phố N, tỉnh Nam Định.

- *Người kháng cáo:* Chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2

Tại phiên tòa phúc thẩm: Chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 có mặt; anh Phạm Quốc Đ có đơn xin xét xử vắng mặt.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo đơn khởi kiện ngày 21-11-2023, bản tự khai và quá trình tố tụng tại Tòa án. Nguyên đơn, anh Phạm Quốc Đ trình bày: Tại Quyết định công nhận kết quả hòa giải thành tại tòa án số 20/2021/QĐHG-HNGĐ ngày 20 tháng 12 năm 2021 của Tòa án nhân dân Thị xã Mỹ Hòa, tỉnh Hưng Yên đã công nhận thuận tình ly hôn giữa anh và chị Hà Phương A. Về con chung: Anh chị thống nhất thỏa thuận giao cháu Phạm Chí Đức, sinh ngày 04-01-2020 cho chị Hà Phương A nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục cho đến khi cháu Đức thành niên. Về cấp dưỡng nuôi con chung: Anh Đ cấp dưỡng nuôi con chung hàng tháng cho chị Anh số tiền 1.500.000đ/1 tháng, thời điểm cấp dưỡng tính từ tháng 12 năm 2021 đến khi cháu Đức thành niên. Tuy nhiên khoảng đầu năm 2022 đến nay, chị Hà Phương A không ở nhà, không trực tiếp nuôi con, thi thoảng mới về thăm con mà giao cháu Phạm Chí Đức cho NLQ2 nuôi dưỡng (NLQ2 là dì của chị Hà Phương A). Những lần về thăm, đón con là cháu Phạm Chí Đức về chơi ở Hưng Yên anh đều phải đến nhà NLQ2 để đón cháu. Việc chị Hà Phương A không thường xuyên ở nhà là do vay nợ nhiều, các chủ nợ vẫn gửi thông báo đòi nợ đến địa chỉ nhà anh ở Hưng Yên. Do chị Hà Phương A không trực tiếp nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục con như đã thỏa thuận làm ảnh hưởng đến quyền lợi của cháu Phạm Chí Đức. Việc bố mẹ ly hôn, cháu Đức không được ở cùng bố thường xuyên đã rất thiệt thòi cho cháu, nhưng nay lại càng thiệt thòi hơn khi cháu cũng không được ở cùng với mẹ để được mẹ trực tiếp nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục. Vì vậy, cháu Phạm Chí Đức rất cần sự chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục trực tiếp, thường xuyên từ bố. Mặt khác, anh có điều kiện kinh tế tốt - là chủ doanh nghiệp, có nơi cư trú ổn định tại số nhà 2181, đường Nguyễn Văn Linh, Tổ dân phố Bến, phường Bạch Sam, Thị xã Mỹ Hòa, Hưng Yên, nên muốn được trực tiếp nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục cháu Phạm Chí Đức. Anh không yêu cầu chị Hà Phương A cấp dưỡng nuôi con.

2. Tại bản tự khai và biên bản lấy lời khai và quá trình tố tụng tại Tòa án bị đơn là chị Hà Phương A trình bày: Sau khi Tòa án thụ lý vụ án theo đơn khởi kiện của anh Phạm Quốc Đ thì chị đang ở thành phố Hồ Chí Minh, không có mặt tại địa phương. Thông qua mẹ chị là NLQ1 thì biết Tòa án đã triệu tập đến làm việc và thông báo cho chị tham gia phiên họp về kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận công khai chứng cứ và hòa giải nhưng chị không có mặt. Chị xác nhận chị

và anh Phạm Quốc Đ kết hôn năm 2019 và có 01 con chung là Phạm Chí Đức, sinh ngày 04-01-2020. Năm 2021 chị và anh Đ ly hôn và thỏa thuận như anh Đ trình bày. Sau khi ly hôn, chị chuyển về ở với mẹ đẻ là NLQ1 tại số 5 Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định và làm công nhân tại công ty may ở khu công nghiệp Bảo Minh. Do lương thấp nên chị quyết định vào thành phố Hồ Chí Minh tìm công việc mới. Trước khi đi chị đã nhờ mẹ đẻ trực tiếp chăm sóc cháu Đức. Tại thành phố Hồ Chí Minh chị làm tại quán ăn của Nhật thu nhập 15.000.000 đồng/tháng. Hàng tháng chị gửi về cho mẹ từ 3.000.000đ đến 5.000.000đ để nuôi dưỡng cháu Đức. Khi gửi cháu Đức cho mẹ chăm sóc chị biết NLQ1 phải chăm sóc 02 cháu ngoại là con của em gái chị nhưng vì hoàn cảnh và điều kiện công việc nên chị buộc phải nhờ mẹ nuôi dưỡng cháu. Chị đã được tiếp cận với vi bằng có nội dung ghi nhận lại cuộc nói chuyện giữa NLQ2 và anh Đ về việc cháu Đức không chịu về với NLQ1 mà ở với NLQ2. Chị khẳng định cháu Đức thường xuyên ở với bà ngoại là NLQ1, NLQ2 là em ruột của mẹ chị rất quý cháu Đức nên thi thoảng đón cháu về ngủ. Những lời trao đổi giữa NLQ2 và anh Đ có thể do NLQ2 bức tức với chị muốn chị về ở con nên mới nói với anh Đ như thế. Chị nghỉ việc tại thành phố Hồ Chí Minh, ngày 07-02-2024 chị về Nam Định và hiện đang bán hàng ăn sáng với NLQ2. NLQ2 thỏa thuận trả lương cho chị mỗi tháng từ 10.000.000đ đến 12.000.000đ. Hiện tại chị và cháu Đức đang ở cùng với NLQ1 tại địa chỉ số 5 Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định. Chị xin tiếp tục trực tiếp chăm sóc nuôi dưỡng cháu Phạm Chí Đức, việc cấp dưỡng nuôi con Tòa án nhân dân thị xã Mỹ Hào đã giải quyết chị không có ý kiến gì, không có yêu cầu gì. Do vậy chị không đồng ý với yêu cầu khởi kiện của anh Phạm Quốc Đ về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn.

Quá trình thụ lý, giải quyết vụ án tại cấp phúc thẩm, chị Hà Phương A đã cung cấp tài liệu liên quan gồm đơn xin xác nhận của trường mầm non Hòa Mi xác nhận về việc chị Hà Phương A là người thường xuyên đưa đón cháu Đức đi học; Giấy xác nhận của anh Trần Đức Phú về việc nhờ chị Hà Phương A vay tiền của Công ty tài chính; bản sao sổ tiết kiệm của chị Hà Phương A gửi số tiền 90.000.000 đồng, Giấy chứng nhận đăng ký hộ kinh doanh của chủ hộ Nguyễn Thị Yến và Hợp đồng lao động không xác định thời hạn giữa chị Phương A và bà Nguyễn Thị Yến, ảnh chụp Giấy chứng nhận kết hôn của anh Đ với chị Hà Thị Như Quỳnh, Vi bằng số 35/2024 ngày 20-3-2024 thể hiện chị Quỳnh kết hôn với anh Đ thể hiện bằng ảnh ăn hỏi, ảnh cưới, Giấy chứng nhận kết hôn của anh Đ với chị Hà Thị Như Quỳnh và hiện tại chị Quỳnh đã có con riêng và đang mang Thai với anh Đ.

3. Tại biên bản lấy lời khai ngày 05-01-2024 người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là NLQ1 trình bày: Bà là mẹ đẻ của chị Hà Phương A. Chị Hà Phương A và anh Phạm Quốc Đ kết hôn năm 2019 sinh được 01 con chung là Phạm Chí Đức, sinh ngày 04-01-2020. Quá trình chung sống do mâu thuẫn nên anh chị đã giải quyết ly hôn tại TAND thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên. Quyết định của Tòa

án thì như chị Phương A và anh Đ đã trình bày. Sau khi ly hôn thì mẹ con chị Phương A chuyển khẩu về chung sống với bà tại địa chỉ số 5 đường Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định cho đến nay. Khoảng 06 tháng gần đây do tính chất công việc ở Nam Định không ổn định nên chị Phương A đã chuyển vào thành phố Hồ Chí Minh làm việc (địa chỉ cụ thể của chị Phương A bà không biết cụ thể). Khi chị Phương A đi làm xa đã gửi cháu Phạm Chí Đức cho bà trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng. Hiện tại cháu đang học ở Trường mầm non Họa Mi ở đường Trần Huy Liệu, thành phố Nam Định.

Từ khi đi làm xa đến nay hàng tháng chị Phương A gửi về cho bà 5.000.000 đồng để nuôi cháu Đức. Hàng ngày bà đón cháu Đức đi học về nhà bà tại địa chỉ số 5 đường Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định để sinh hoạt. Thi thoảng do bà bận việc chăm sóc các cháu ngoại (02 cháu là con của em gái của chị Hà Phương A) nên em gái bà là chị NLQ2 có hỗ trợ bà trong việc đón cháu Đức ở trường về. Vào cuối tuần chị Hằng có đón cháu Đức về nhà chị Hằng chơi và ngủ lại với chị Hằng tại số 7 đường Năng Tĩnh, thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định vì chị Hằng rất quý cháu. Chính vì vậy mỗi cuối tuần khi anh Đ đến đón cháu Đức thì thường đón cháu ở nhà chị Hằng. Bà khẳng định bà là người trực tiếp nuôi dưỡng chăm sóc cháu Đức chứ không phải chị Hằng. Hiện tại cháu Đức khỏe mạnh bình thường, bà vẫn đảm bảo đủ điều kiện để chăm sóc cháu Đức.

Về nghề nghiệp: bà đang làm tự do (bán hàng ăn sáng cùng với gia đình, thu nhập mỗi tháng là 10.000.000 đồng. Về chỗ ở: hiện nay bà ở nhà 1 tầng mái bằng, diện tích nhà khoảng 100m² được xây dựng từ năm 1988 nguồn gốc là của mẹ chồng bà. Từ thời gian ly hôn cho đến nay thì anh Đ vẫn gửi tiền về nuôi dưỡng cháu Đức là 1.500.000 đồng/tháng. Anh Đ chuyển khoản về cho chị Hằng để chị Hằng trực tiếp nộp tiền học cho cháu Đức tại trường Mầm Non. Anh Đ thi thoảng đón cháu vào những ngày nghỉ, lễ tết và bản thân bà không ngăn cấm việc anh Đ đón cháu về chơi.

Nay quan điểm của anh Đ đề nghị xin thay đổi nuôi con, giao cháu Đức cho anh Đ nuôi dưỡng quan điểm của bà không đồng ý vì hiện nay cháu Đức đang ở với bà ổn định, bình thường mặc dù chị Phương A đi làm xa không trực tiếp chăm sóc được cháu. Sau khi nhận thông báo thụ lý vụ án và giấy triệu tập bà đã nói chuyện với chị Phương A về việc này thì quan điểm của chị Phương A là không đồng ý giao con cho anh Đ nuôi dưỡng vì hiện nay chị Phương A đã ổn định công việc có kinh tế hơn để chăm sóc cháu Đức.

4. Tại biên bản lấy lời khai ngày 30-01-2024 người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là bà NLQ2 trình bày: Bà đã nhận thông báo về việc thụ lý vụ án số 517/2023/TLST-HNGĐ ngày 14-12-2023, Thông báo về việc tham gia tố tụng với tư cách là người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan ngày 26-01-2024 và Thông báo về việc thu thập tài liệu, chứng cứ số 01/2024/TB-TTTLCC ngày 30-01-

2024 của Tòa án nhân dân thành phố Nam Định. Quan điểm của bà là hoàn toàn nhất trí về việc Tòa án xác định bà tham gia tố tụng với tư cách là người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vì bà có hỗ trợ NLQ1 trong việc chăm sóc cháu Phạm Chí Đức. Đối với yêu cầu khởi kiện của anh Đ bà không có ý kiến gì, không có yêu cầu độc lập nào khác liên quan đến vụ án. Bà đã được đọc nội dung vi bằng ghi nhận quá trình anh Phạm Quốc Đ mở file ghi âm “Ghi tiêu chuẩn 2.mp3” lưu trữ trong điện thoại di động, có nội dung bà và anh Đ có nói chuyện về việc cháu Phạm Chí Đức bị ốm. Bà xác nhận giọng nói trong file ghi âm do anh Đ cung cấp cho Tòa án là giọng nói của bà. Tuy nhiên do bà nói chuyện với anh Đ trong lúc đang bức tức với cháu Đức nên có những lời nói gay gắt, không chính xác. Bà xác nhận lại cháu Đức thường xuyên sống cùng NLQ1 tại nhà NLQ1 ở địa chỉ số 05 đường Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định, thi thoảng NLQ1 có nhờ bà đón cháu Đức về nhà khi NLQ1 bận việc. Cuối tuần bà cũng hay đón cháu Đức tới nhà bà ngủ qua đêm vì bà cũng rất yêu quý cháu Đức. Anh Đ không trao đổi tình hình học tập, sức khỏe cháu Đức với NLQ1 là do anh Đ với NLQ1 không hợp tính nhau, anh Đ cũng không có số điện thoại của NLQ1 nên anh Đ đón cháu Đức ở nhà bà. Về tiền cấp dưỡng: Anh Đ gửi cho bà để bà đóng học phí cho cháu Đức, thi thoảng NLQ1 có đóng học phí cho cháu. Bà không đồng ý với yêu cầu khởi kiện của anh Đ. Cháu Đức ở với bà và mẹ từ bé, hiện nay cháu đang sống ổn định, khỏe mạnh, phát triển bình thường. Bà biết được thông tin là chị Hà Phương A chuẩn bị trở về nhà để sinh sống, làm việc và sẽ lại tiếp tục nuôi dưỡng con. Bà đề nghị Tòa án tiếp tục giao cháu Đức cho chị Phương A nuôi dưỡng.

5. Tại biên bản xác minh ngày 22-12-2023 tại tổ dân phố số 7, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định chính quyền địa phương cung cấp: Tại địa chỉ số 5 Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định có thông tin đăng ký thường trú của chị Hà Phương A, sinh năm 1996 và con chị Phương A là Phạm Chí Đức. Tuy nhiên chị Hà Phương A không sống tại địa chỉ trên, theo địa phương được biết chị Phương A đang sống ở thành phố Hồ Chí Minh còn cháu Phạm Chí Đức cuối tuần có về chơi với NLQ1.

6. Tại biên bản xác minh ngày 19-01-2024 Công an phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định cung cấp: Chị Hà Phương A có đăng ký thường trú tại số 05 đường Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định nhưng hiện không sống tại địa chỉ này mà làm việc tại thành phố Hồ Chí Minh. Hiện tại NLQ1 đang trực tiếp nuôi dưỡng chăm sóc 03 cháu là Hà Gia Kiên và Hà Gia Huy - là con của chị Hà Quỳnh Anh (con gái NLQ1) và cháu Phạm Chí Đức (con của chị Hà Phương A) (con gái NLQ1). NLQ1 làm nghề tự do bán hàng ăn sáng cùng em gái. Cách đây một vài năm có một số cá nhân tới gia đình NLQ1 đòi nợ nhưng đó là vấn đề dân sự giữa các cá nhân với nhau không trình báo với công an phường giải quyết.

7. Tại biên bản xác minh ngày 23-01-2024 bà Vũ Thị Hảo - Hiệu phó trường mầm non Hòa Mi cung cấp: Cháu Phạm Chí Đức sinh ngày 04-01-2020

bắt đầu học tại trường từ ngày 01-12-2022, hiện đang học lớp 3A2. Thời gian đầu mẹ cháu Đức là chị Hà Phương A là người trực tiếp đưa đón cháu, thi thoảng có bà ngoại là NLQ1 và bà dì là NLQ2 hỗ trợ. Thời gian gần đây thì NLQ1 là người thường xuyên đưa đón cháu. Về tình trạng sức khỏe và việc học tập của cháu Đức vẫn bình thường như các bạn khác cùng lớp.

Từ nội dung trên, tại bản án dân sự sơ thẩm số 94/2024/HNGĐ-ST ngày 04-3-2024 của Tòa án thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định đã quyết định:

Căn cứ vào Điều 147, khoản 1 Điều 227, khoản 1 Điều 228 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015; Căn cứ vào Điều 81, Điều 82, Điều 83 và Điều 84 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014; Căn cứ vào khoản 2 Điều 26 của Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của anh Phạm Quốc Đ về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn. Giao cho anh Phạm Quốc Đ trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chung là Phạm Chí Đức, sinh ngày 04-01-2020; Giới tính: Nam; Số định danh cá nhân: 033220000030 cho đến khi con chung đủ 18 tuổi hoặc có sự thay đổi khác theo quy định pháp luật. Buộc chị Hà Phương A giao cháu Phạm Chí Đức cho anh Phạm Quốc Đ trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Về cấp dưỡng nuôi con: Chấp nhận sự tự nguyện của anh Phạm Quốc Đ không yêu cầu chị Hà Phương A cấp dưỡng nuôi con chung.

Chị Hà Phương A vẫn có đầy đủ quyền, nghĩa vụ trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chưa thành niên theo quy định pháp luật. Chị Hà Phương A có quyền, nghĩa vụ thăm nom con mà không ai được cản trở nhưng không được làm dụng việc thăm nom để cản trở hoặc gây ảnh hưởng xấu đến việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con.

Ngoài ra, bản án còn tuyên án phí, quyền kháng cáo của các đương sự và nghĩa vụ thi hành án khi bản án có hiệu lực pháp luật.

Sau khi xét xử sơ thẩm, ngày 18-3-2024 chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 kháng cáo cùng nội dung là không nhất trí với quyết định của bản án sơ thẩm đã tuyên về việc giao cháu Phạm Chí Đức cho anh Phạm Quốc Đ trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục; không nhất trí với yêu cầu khởi kiện của anh Phạm Quốc Đ.

Tại phiên tòa phúc thẩm, chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 vẫn giữ nguyên yêu cầu kháng cáo và thống nhất trình bày. Sau khi nuôi con được khoảng hai năm, do thu nhập không ổn định nên chị Phương A đã nhờ mẹ đẻ là NLQ1 trực tiếp chăm sóc cháu Đức để vào thành phố Hồ Chí Minh làm kinh tế. Hàng tháng vẫn gửi tiền về cho mẹ từ 3.000.000đ đến 5.000.000đ để nuôi dưỡng cháu Đức và vẫn thường xuyên ra thăm con. Sau khi anh Đ khởi kiện, chị Phương A đã nghỉ việc tại thành phố Hồ Chí Minh về Nam Định sinh sống và

hiện đang bán hàng ăn sáng với NLQ2, thu nhập mỗi tháng từ 10.000.000đ đến 12.000.000đ. Hiện tại, chị Phương A và cháu Đức ở cùng với NLQ1. Nay, chị Phương A đề nghị tiếp tục được trực tiếp chăm sóc nuôi dưỡng cháu Phạm Chí Đức và không đồng ý với yêu cầu khởi kiện của anh Đ và không yêu cầu anh Đ cấp dưỡng nuôi con sau khi ly hôn. Ngoài ra, hiện tại anh Đ với chị Hà Thị Như Quỳnh đã kết hôn thể hiện bằng ảnh ăn hỏi, ảnh cưới. Chị Quỳnh cũng có con riêng, hiện con riêng đang chung sống với vợ chồng anh Đ; chị Quỳnh đang mang thai với anh Đ.

Tại đơn xin xét xử vắng mặt, anh Phạm Quốc Đ giữ nguyên yêu cầu khởi kiện và đề nghị Hội đồng xét xử không chấp nhận yêu cầu kháng cáo của chị Hà Phương A, giữ nguyên án sơ thẩm.

Luật sư Đỗ Thị Thúy Phượng bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của chị Hà Phương A trình bày bản luận cứ:

Xét hoàn cảnh, điều kiện, khả năng thực tế để chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chung của chị Hà Phương A thì chị Phương A hiện đang sinh sống cùng bà nội, mẹ đẻ và em gái tại số 5 Trần Bích San. Chị Phương A là người trực tiếp đón, đưa chăm sóc cháu Đức trong quá trình học tập và có sự trợ giúp quan tâm của mẹ đẻ, em gái và di ruột. Bản thân chị Phương A có công việc, thu nhập ổn định được thể hiện bằng Hợp đồng lao động với bà Nguyễn Thị Yến là chủ hộ kinh doanh ăn uống với mức lương 12.000.000đ/tháng (chưa kể thưởng). Thời gian làm việc phù hợp với đưa đón, chăm sóc cháu Đức. Đối với khoản nợ do anh Đ cung cấp thì do chị Phương A vay hộ người bạn là anh Trần Đức Phúc, anh Phúc cũng đã viết giấy nhận nợ và khẳng định sẽ có trách nhiệm trả nợ thay chị Phương A. Chị Phương A còn có sổ tiết kiệm 90.000.000 đồng là tiền tích lũy trong quá trình lao động để chăm lo cuộc sống cho cháu Đức. Với mức thu nhập cũng như chi tiêu tại địa phương thì chị Phương A đủ điều kiện đảm bảo cuộc sống tốt cho bản thân cũng như con chung.

Xét hoàn cảnh, điều kiện, khả năng thực tế để chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chung của anh Đ. Hiện tại cuộc sống của anh Đ có nhiều chuyển biến mới. Hiện tại anh Đ đã kết hôn cùng chị Hà Như Quỳnh, hiện tại chị Quỳnh cũng đang trực tiếp nuôi dưỡng một con gái riêng với người chồng trước, anh Đ với chị Quỳnh cũng có một con chung. Đây là nỗi lo nếu cháu Đức về ở với anh Đ. Vì thực tế nhiều vụ án, bi kịch đã xảy ra đối với trẻ nhỏ có hoàn cảnh tương tự khi chung sống cảnh mẹ kế con chồng, con anh, con tôi, con chúng ta. Các mối quan hệ chồng chéo sẽ gây bất ổn tâm lý, ảnh hưởng nghiêm trọng đến tinh thần khi trẻ nhỏ bị tách khỏi mẹ, khỏi môi trường thân thuộc để làm quen, hòa nhập với gia đình mới mà chỉ có chỗ dựa là bố.

Xét về quyền, lợi ích hợp pháp của con chung thì hiện tại cháu Đức đang học tập ổn định tại trường mầm non Họa My cùng nhiều bạn ở lớp. Theo cung cấp của nhà trường thì cháu Đức là đứa trẻ khỏe mạnh, phát triển tốt. Mẹ cháu đã cố gắng tạo cho cháu một môi trường phát triển lành mạnh, bình thường.

Cháu hưởng trọn vẹn tình yêu thương của mẹ, của bà ngoại... Bản thân chị Phương A có việc ổn định, thời gian làm hợp lý nên toàn tâm, toàn ý đưa đón, chăm sóc cháu Đức. Xét các tình tiết, chứng cứ trên thì việc để cháu Đức tiếp tục được chị Phương A được trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng sẽ đảm bảo quyền lợi mọi mặt của cháu Đức.

Kiểm sát viên - Viện kiểm sát tỉnh Nam Định phát biểu ý kiến:

- Về tố tụng, quá trình giải quyết vụ án tại cấp phúc thẩm, Thẩm phán và Hội đồng xét xử đã tuân theo các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự. Các đương sự chấp hành đúng các quy định pháp luật tố tụng dân sự, quyền lợi của các đương sự được bảo đảm.

- Về đường lối giải quyết vụ án: Căn cứ vào các tài liệu thu thập lưu hồ sơ vụ án và quá trình tranh tụng tại phiên tòa. Đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn anh Phạm Quốc Đ; không có căn cứ chấp nhận kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2. Đề nghị Hội đồng xét xử căn cứ khoản 1 Điều 308 BLTTDS giữ nguyên bản án sơ thẩm.

- Về án phí: Đề nghị giải quyết theo pháp luật.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án được xem xét tại phiên tòa căn cứ vào kết quả tranh luận tại phiên tòa, Hội đồng xét xử xét kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 thấy:

[1]. Về tố tụng: Đơn kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 được làm trong thời hạn luật định, do vậy được HĐXX giải quyết theo quy định của pháp luật.

[1.1]. Về quan hệ pháp luật và thẩm quyền giải quyết: Nguyên đơn, anh Phạm Quốc Đ làm đơn khởi kiện đề nghị thay đổi người trực tiếp nuôi cháu Phạm Chí Đức sau khi đã ly hôn chị Hà Phương A. Bị đơn, chị Hà Phương A cùng cháu Phạm Chí Đức đều đăng ký thường trú tại thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định. Căn cứ vào khoản 3 Điều 28; điểm a khoản 1 Điều 39 của Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015 Hội đồng xét xử sơ thẩm xác định tranh chấp trong vụ án là tranh chấp về thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn và thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân thành phố Nam Định là có căn cứ.

[1.2]. Về sự có mặt của người tham gia tố tụng: Chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 có mặt. Anh Phạm Quốc Đ vắng mặt nhưng có đơn xin vắng mặt tại phiên tòa, căn cứ khoản 2 Điều 296 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, Tòa án tiến hành xét xử vụ án vắng mặt anh Đ.

[2]. Xét kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 HĐXX xét thấy.

[2.1]. Xét yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn: Sau khi ly hôn, do con chung chưa đủ 36 tháng tuổi nên theo quy định của pháp luật thì Tòa án thị xã Mỹ Hòa, tỉnh Hưng Yên đã giao chị Hà Phương A trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng giáo dục con chung là cháu Phạm Chí Đức là có căn cứ. Mặc dù được hưởng đặc quyền của pháp luật về việc nuôi dưỡng con chung khi chưa đủ 36 tháng tuổi nhưng chị Hà Phương A không đảm nhiệm và thực hiện được quyền này trong thời gian được giao nuôi dưỡng con chung. Tại bản tự khai, biên bản lấy lời khai chị Hà Phương A, NLQ1 và bà NLQ2 đều thể hiện. Từ khoảng 6 đến 7 tháng nay chị Hà Phương A nhờ NLQ1 là mẹ đẻ trực tiếp nuôi dưỡng cháu Phạm Chí Đức để vào thành phố Hồ Chí Minh làm kinh tế. Theo trình bày của anh Phạm Quốc Đ thì chị Hà Phương A vào thành phố Hồ Chí Minh làm kinh tế và để cháu Đức cho NLQ1 trực tiếp nuôi dưỡng từ khoảng tháng 9, tháng 10 năm 2022 cho đến nay, vì căn cứ tài liệu là tờ giao dịch chuyển tiền của anh Đ cho con gái NLQ2 là từ tháng 9-2022. Quá trình giải quyết vụ án, Tòa án cấp sơ thẩm cũng đã tiến hành xác minh thu thập chứng cứ. Tại thời điểm xác minh thì chị Hà Phương A không có mặt tại địa phương, cháu Đức do NLQ1 hoặc có lúc về ở với Hằng (em gái NLQ1) chăm sóc nuôi dưỡng. Ngoài việc nuôi dưỡng chăm sóc cháu Đức thì NLQ1 cũng đang chăm sóc nuôi dưỡng 02 cháu ngoại khác là con của em gái của chị Hà Phương A. Do vậy, việc đưa đón cháu Đức đi học, đóng tiền học phí cho cháu Đức phải có sự hỗ trợ của NLQ2. Trong khi đó, pháp luật quy định về trách nhiệm chăm sóc, nuôi dưỡng giáo dục con chung sau khi ly hôn là quyền và nghĩa vụ của người làm cha, làm mẹ. Việc chị Hà Phương A để con chung của vợ chồng cho người khác nuôi dưỡng chăm sóc là không đảm bảo được sự phát triển bình thường về thể chất cũng như tinh thần và điều kiện trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng giáo dục con chung theo quy định tại khoản 2 Điều 84 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014. Do vậy anh Phạm Quốc Đ làm đơn khởi kiện đề nghị thay đổi người trực tiếp nuôi con là có cơ sở.

[2.2]. Xét về điều kiện trực tiếp chăm sóc nuôi dưỡng, giáo dục con chung của anh Phạm Quốc Đ và chị Hà Phương A. Hội đồng xét xử thấy:

Về công việc và thu nhập: Anh Phạm Quốc Đ hiện là Giám đốc công ty TNHH Quốc Đạt ALUMINIUM có địa chỉ trụ sở tại 2181 đường Nguyễn Văn Linh, phường Bạch Sam, thị xã Mỹ Hòa, tỉnh Hưng Yên. Theo kê khai thì anh Đ thu nhập mỗi tháng là 30.000.000 đồng/tháng. Bản thân chị Hà Phương A tại thời điểm xét xử sơ thẩm chưa có nghề nghiệp và thu nhập ổn định. Thể hiện tại lời khai của chị Phương A và NLQ1 xác nhận, do công việc của chị Phương A tại thành phố Nam Định không ổn định, thu nhập thấp nên chị phải vào thành phố Hồ Chí Minh để tìm công việc có thu nhập cao hơn là 15.000.000 đồng/tháng. Sau khi Tòa án nhân dân thành phố Nam Định thụ lý vụ án đến ngày 07-2-2024 (ngày 28-12-2023 âm lịch) chị Hà Phương A mới trở về Nam Định và trình bày là hiện đang bán hàng ăn sáng cùng gia đình, thu nhập từ 10.000.000 đồng đến 12.000.000 đồng/tháng. Tuy nhiên sau khi xét xử sơ thẩm,

chị Phương A mới làm các thủ tục liên quan đến thu nhập của bản thân. Những tài liệu này được thể hiện sau khi chị Phương A quay lại Nam Định.

Mặt khác theo tài liệu chứng cứ do nguyên đơn cung cấp thể hiện chị Hà Phương A đang nợ công ty tài chính TNHH Ngân hàng Việt Nam Thịnh Vượng SMBC- VPBSMBC FC (tên thương mại FE CREDIT) hai khoản là 30.128.303 đồng và là 2.683.466 đồng. Ngày 31-3-2023 công ty thông báo cho chị Hà Phương A biết về khoản nợ được bán cho công TNHH Mua bán nợ Galaxy. Đối với khoản nợ này chị Phương A đã xác nhận có vay nhưng chị Phương A vay hộ người bạn là anh Trần Đức Phúc, anh Phúc cũng viết giấy nhận nợ và khẳng định sẽ có trách nhiệm trả nợ thay chị Phương A nhưng thực tế trên giấy vay nợ thì người đứng vay vẫn là chị Phương A.

Về chỗ ở: Anh Phạm Quốc Đ có chỗ ở ổn định tại địa chỉ 2181 đường Nguyễn Văn Linh, phường Bạch Sam, thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên có xác nhận của UBND phường Bạch Sam, thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên. Chị Hà Phương A sau khi ly hôn đã cùng cháu Phạm Chí Đức trở về sống tại số 05 Trần Bích San, phường Trần Quang Khải, thành phố Nam Định cùng với mẹ đẻ và các con của em gái chị Hà Phương A. Nguồn gốc nhà đất này là của mẹ chồng NLQ1 (bà nội của chị Hà Phương A). Tại địa chỉ trên có thông tin đăng ký thường trú của chị Hà Phương A nhưng thực tế chị Hà Phương A không trực tiếp sinh sống tại địa chỉ trên mà chỉ có cháu Đức đăng ký thường trú. Bản thân chị Hà Phương A mới trở lại thành phố Nam Định tính đến thời điểm xét xử là 27 ngày.

Về nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con: Theo Quyết định của Tòa án thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên hàng tháng anh Phạm Quốc Đ cấp dưỡng nuôi con là 1.500.000 đồng/tháng. Sau khi ly hôn anh Đ đã thực hiện đầy đủ nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con. Ngoài ra cũng thường xuyên đón cháu Đạt về chơi, quan tâm chăm sóc đến sức khỏe của cháu Đạt. Được thể hiện ở vi bằng số 34/2024/VB-TPLĐD ghi nhận quá trình anh Đ mở file ghi âm lưu trữ trong điện thoại di động với nội dung là cuộc nói chuyện giữa bà NLQ2 và anh Phạm Quốc Đ vào ngày 20-11-2023. Tại phiên tòa anh Phạm Quốc Đ xuất trình thêm tài liệu chụp màn hình điện thoại thể hiện hình ảnh cháu Đức được anh Đ đưa đi khám bệnh và kết quả nội soi tai mũi họng của cháu Đức tại bệnh viện nhi trung ương.

[2.3]. Tại cấp phúc thẩm, chị Hà Phương A xuất trình một số tài liệu chứng cứ để chứng minh cho yêu cầu kháng cáo gồm tài liệu liên quan gồm đơn xin xác nhận của trường mầm non Họa Mi xác nhận về việc chị Hà Phương A là người thường xuyên đưa đón cháu Đức đi học; Giấy xác nhận của anh Trần Đức Phú về việc nhờ chị Hà Phương A vay tiền của Công ty tài chính; bản sao sổ tiết kiệm của chị Hà Phương A gửi số tiền 90.000.000 đồng, Giấy chứng nhận đăng ký hộ kinh doanh của chủ hộ Nguyễn Thị Yến và Hợp đồng lao động không xác định thời hạn giữa chị Phương A và bà Nguyễn Thị Yến, ảnh chụp Giấy chứng nhận kết hôn của anh Đ với chị Hà Thị Như Quỳnh, Vi bằng số 35/2024 ngày

20-3-2024 thể hiện chị Quỳnh kết hôn với anh Đ thể hiện bằng ảnh ăn hỏi, ảnh cưới, Giấy chứng nhận kết hôn của anh Đ với chị Hà Thị Như Quỳnh và hiện tại chị Quỳnh đã có con riêng và đang mang thai với anh Đ. Tuy nhiên cũng không làm thay đổi được bản chất khi giải quyết vụ án.

[2.4]. Từ những phân tích đánh giá nêu trên, Hội đồng xét xử phúc thẩm xét thấy anh Phạm Quốc Đ hội tụ đầy đủ điều kiện về nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục con chung tốt hơn chị Hà Phương A. Để đảm bảo quyền lợi về mọi mặt của cháu Phạm Chí Đức, Tòa án cấp sơ thẩm đã giao cháu Phạm Chí Đức, sinh ngày 04-01-2020 cho anh Phạm Quốc Đ trực tiếp trông nom, chăm sóc giáo dục là có căn cứ và phù hợp với quy định tại Điều 81, Điều 82, Điều 83, Điều 84 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014. Do anh Đ không yêu cầu chị Hà Phương A phải cấp dưỡng nuôi con nên Hội đồng xét xử chấp nhận sự tự nguyện của anh Đ là có căn cứ.

[3]. Từ nhận định trên Hội đồng xét xử xét thấy không có căn cứ để chấp nhận đơn kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2; cần giữ nguyên bản án sơ thẩm của Tòa án nhân dân thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định.

[4]. Về án phí: Do kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 không được chấp nhận, nên chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 phải nộp tiền án phí dân sự phúc thẩm.

[5]. Các quyết định khác của bản án sơ thẩm không có kháng cáo, kháng nghị đã có hiệu lực kể từ ngày hết thời hạn kháng cáo, kháng nghị cấp phúc thẩm không xem xét giải quyết.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

1. Căn cứ vào khoản 1 Điều 308 BLTTDS: Không chấp nhận kháng cáo của chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2. Giữ nguyên Bản án dân sự sơ thẩm số 94/2024/HNGĐ-ST ngày 04-3-2024 của Tòa án thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định.

2. Án phí dân sự phúc thẩm: Căn cứ Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý, sử dụng án phí và lệ phí Tòa án. Chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 mỗi người phải nộp 300.000đ (Ba trăm nghìn đồng). Đối trừ với số tiền tạm ứng án phí phúc thẩm mà chị Hà Phương A, đã nộp tại Biên lai thu tiền số 0002007 ngày 19-3-2024; NLQ1 đã nộp tại Biên lai thu tiền số 0002009 ngày 19-3-2024; bà NLQ2 đã nộp tại Biên lai thu tiền số 0002008 ngày 19-3-2024 của Chi cục thi hành án Dân sự thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định. Chị Hà Phương A, NLQ1, bà NLQ2 đã nộp đủ án phí dân sự phúc thẩm.

3. Các quyết định khác của bản án sơ thẩm không có kháng cáo, kháng nghị, đã có hiệu lực pháp luật kể từ ngày hết thời hạn kháng cáo, kháng nghị.

Bản án phúc thẩm có hiệu lực thi hành kể từ ngày tuyên án.

Nơi nhận:

- Các đương sự;
- VKSND tỉnh Nam Định;
- TAND TP Nam Định;
- Chi cục THADS TP Nam Định;
- Lưu: Hồ sơ vụ án; VT.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Nguyễn Đức Cảnh